

Důvody:

Žalobci opírají nárok, jehož se domáhají žalobou, o dohodu při dojednání nájemní smlouvy, jíž se žalovaný zavázal přijmouti na požádání žalobců náhradní byt ve vyšším poschodí a vzdáti se nynějšího bytu, kdyby následkem vlastní potřeby žalobců bylo přeložení tohoto bytu do vyššího poschodí nutné. Leč dohoda tato jest, stavši se při ujednání nájemní smlouvy, neplatná podle § 7 odst. (2) zákona na ochranu nájemníků (zákon čís. 166/30 sb. z. a n.), proto, že při ujednání tom jest chráněn nájemník zákonem z důvodu, by nebyl vykořisťován pronajímatelem, takže jest v okamžiku tom považován skoro za osobu potřebující zvláštní ochrany zákona (rozh. čís. 1780, 5528 a 5873 sb. n. s.). Je-li neplatná smlouva, o níž žalobci opřeli svůj nárok, padá tím i nárok sám. Nižší soudy posoudily proto věc správně s hlediska právního, zamítнувše žalobu.

Čís. 11603.

Nebylo-li vyhověno dovolání ani té ani oné strany, jest navzájem zrušiti útraty dovolání, přibližně stejné, jest však, podala-li jen jedna ze stran dovolací odpověď, uložiti druhé straně, by jí nahradila útraty dovolací odpovědi, jež byly potřebné k účelnému domáhání pokud se týče bránění práva.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv I 974/31.)

Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, že se manželství stran rozvádí od stolu a lože z viny žalované manželky. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované potud, že uznal na rozvod manželství z viny obou stran. Do rozsudku odvolacího soudu podaly dovolání obě strany, dovolací odpověď podala jen žalovaná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany, zrušil útraty obou dovolání a uložil žalobci, by nahradil žalované útraty dovolací odpovědi. Útratový výrok odůvodnil

t a k t o:

Poněvadž útraty obou bezúspěšných dovolání jsou přibližně stejné, bylo je navzájem zrušiti (§ 43 odstavec první c. ř. s.). Avšak žalovaná, používši práva vyhrazeného jí ustanovením druhého odstavce § 507 c. ř. s., podala na žalobcovo dovolání dovolací odpověď a má tudíž nárok, by jí žalobce, — jenž sám nepodal dovolací odpovědi na dovolání žalované, — nahradil útraty dovolací odpovědi, jež byly potřebné k účelnému domáhání, pokud se týče bránění práva (§ 41, 50 c. ř. s.).

Čís. 11604.

Žaloba podle § 35 ex. ř.

Zavázal-li se manžel smírem při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože platiti manželce a dětem vyživovací dávky vyměřené na zá-

kladě jeho tehdejších příjmů s tím, že zvýší-li se nebo sníží-li se podstatně manželovy příjmy, nastane také poměrné zvýšení, pokud se týče snížení vyživovacích dávek, může se domáhati žalobou podle § 35 ex. ř., by byla prohlášena za nepřipustnou exekuce, již jest na něm bez ohledu na nastavší podstatné zmenšení jeho příjmů vymáháno zaplacení celého původního výživného.

Opatrovnický soud, schváliv bez jakékoliv výhrady onen smír ohledně nezletilých dětí, schválil tím nejen výši výživného stanoveného ve smíru, nýbrž i případné nižší výživné, které mělo samočinně nastoupiti na místo ujednaného výživného.

Soud, rozhodující o žalobě manžela podle § 35 ex. ř., není vázán názorem, jež opatrovnický soud, rozhoduje o žádosti manžela o snížení výživného, vyslovil v otázce, zda manžel v době před podáním žádosti byl či nebyl oprávněn platiti vzhledem ke svým zmenšeným příjmům nižší výživné, než bylo určeno smírem.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv I 2279/31.)

Smírem ze dne 4. prosince 1922 při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože zavázal se manžel platiti manželce výživné měsíčních 350 Kč a na výživu obou dětí po 200 Kč měsíčně. Vyživovací dávky byly ve smíru vyměřeny podle tehdejších příjmů manžela s tím, že zvýší-li (sníží-li) se podstatně manželovy příjmy, nastane i poměrné zvýšení (snížení) vyživovacích dávek. Manžel neměl za dobu od 1. března 1925 do 1. března 1926 vůbec žádné stálé příjmy, po té měl příjmy podstatně nižší než v čase uzavření smíru. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se manžel na žalovaných svých dětech, by byla prohlášena nepřipustnou exekuce vedena dětmi k vydobytí výživného v původní výši. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Uplatňující dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. spatřují dovolatelky nesprávné právní posouzení především v tom, že odvolací soud, vycházející se správného hlediska, že žaloba podle § 35 ex. ř. je opodstatněna, spočívají-li námitky proti nároku, pro který byla povolena exekuce, na skutečnostech nárok ten zrušujících nebo zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu, — vykládá nesprávně pojem »skutečnosti nárok vymáhaný zrušující«. Výtku není oprávněna. Exekučním titulem, jenž je základem exekuce proti žalobci, je smír ze dne 4. prosince 1922 mezi nynějším žalobcem a jeho manželkou, jímž se oba dohodli na dobrovolném rozvodu manželství a na úpravě výživného, a to tak, že se nynější žalobce zavázal, že bude platiti své rozvedené manželce měsíčně výživné 350 Kč, kdežto na výživu obou dětí, nynějších žalovaných, jež zůstaly ve výchově a výživě matčině, že bude platiti po 200 Kč měsíčně. Podle 9. odstavce smíru byly tyto vyživovací dávky vyměřeny na základě tehdejších příjmů nynějšího žalobce 2.116 Kč a roční remunerace 2.800 Kč. Dále bylo do smíru pojato ustanovení, že, zvýší-li se nebo sníží-li se podstatně žalobcovy příjmy, nastane i po-

měrné zvýšení, pokud se týče snížení vyživovacích dávek. Za podstatně zvýšení nebo snížení prohlásily strany změnu tehdejších žalobcových příjmů o 15%. Tento smír byl co do nezletilých dětí, nynížších žalovaných, opatrovnickým soudem schválen. Dovolatelky vytýkají, že an podle zjištění nižších soudů měl smír zůstatí exekučním titulem i tehdy, kdyby se, hledíc ke změně příjmů žalobcových, změnila i výše vyživovacích příspěvků, které měl žalobce podle smíru platiti, nemohl odvolací soud zároveň dospěti k názoru, že změna žalobcova výdělku je skutečností zrušující nárok ze smíru, nýbrž že lze věc vykládati jen tak, že změna výdělkových poměrů jest sice skutečností nárok ze smíru co do výše změnující, nikoli však nárok ten zrušující. S tímto názorem nelze souhlasiti. Doslov 9. odstavce smíru, zejména obrat, že za předpokladů uvedených v tomto odstavci n a s t a n e poměrné zvýšení nebo snížení vyživovacích dávek, nedopouští logicky jiný výklad, než že bylo úmyslem stran, stanovití poměr, v němž má býti výživné k žalobcovým příjmům, a že se zvýšením anebo snížením těchto příjmů změnil bez jakéhokoliv dalšího řízení výše výživného, stanovená ve smíru. Je-li v souzeném případě zjištěno, že žalobce po uzavření smíru neměl od 1. března 1925 do 1. března 1926 vůbec stálé příjmy, od 1. března 1926 do podání exekučního návrhu pak že měl příjem činící měsíčně napřed 1.100 Kč a zvyšující se postupně na 1.472 Kč, tedy příjem daleko menší, než byl onen, jež vzaly strany uzavírajíce smír za podklad pro vyměření výživného 350 Kč a 400 Kč, jde o podstatnou změnu okolností rozhodných pro určení výše výživného, pro kterou smír ze dne 4. prosince 1922, — jenž byl v době, kdy byl ujednán, správným exekučním titulem pro vymáhání původně ujednaného výživného —, neodpovídá za dobu od 1. března 1925 již předpokladům, za nichž byl ujednán, přestává takto býti exekučním titulem použitelným pro vymáhání původně stanoveného výživného. Tím právě nastala po vzniku exekučního titulu okolnost, která zrušila vymáhaný nárok za dobu od 1. března 1925 do 1. března 1926 vůbec, za další dobu pak nárok v původní jeho výši (srov. rozh. čís. 3748 sb. n. s.). Ježto nižší soudy dále zjistily, že od 1. března 1926 až do podání exekučního návrhu posílal žalobce k rukám své rozvedené manželky hromadně, t. j. společně pro ni a pro obě děti, měsíční výživné napřed 360 Kč a stoupající podle zvyšujících se příjmů žalobcových na 520 Kč, čímž je dokázáno, že žalobce zaplatil za tuto dobu pozmeněné výživné, připadající podle jeho zmenšených příjmů poměrně na obě děti, domáhá se podle § 35 ex. ř. právem toho, by byla prohlášena za nepřípustnou exekuce, již je na něm bez ohledu na nastavší podstatné zmenšení jeho příjmů vymáháno zaplacení celého původního výživného. Pokud dovolání dále namítá, že vůle smluvních stran, jež došla výrazu v 9. odstavci smíru ze dne 4. prosince 1922, je rozhodující jen pro právní poměr mezi žalobcem a jeho rozvedenou manželkou, nikoliv i pro právní poměr mezi žalobcem a žalovanými dětmi, a pokud poukazuje dále k tomu, že opatrovnický soud, schváliv tento smír, schválil tím zřejmě jen výši výživného, k němuž se žalobce ve smíru zavázal a že neměl při schválení na mysli snad i případné nižší výživné, které by samočinně mělo nastoupiti na místo ujednaných měsíčních 400 Kč, — přehlíží, že se odstavec 9. smíru, pomýšlející právě na samočinnou změnu ujednaných vyživovacích příspěvků při podstatné změně žalobcových příjmů,

vztahuje podle svého doslovu (slova: »výše uvedené dávky alimentární«) a podle celé souvislosti s ostatním obsahem smíru i na výživné, jež měl žalobce platiti nezletilým žalovaným, a že opatrovnický soud schválil podle doložky ze dne 5. ledna 1923 smír a tudíž i jeho 9. odstavec co do nezletilých žalovaných bez jakékoliv výhrady. Neprávem dovolávají se žalované pro správnost svého názoru usnesení opatrovnického soudu ze dne 28. února 1929, jímž bylo na podnět žalobcův výživné pro nezletilé žalované, určené smírem ze dne 4. prosince 1922, sníženo od 23. ledna 1928 na 320 Kč měsíčně. V odůvodnění tohoto usnesení se arci také uvádí, že »co se týče schválení toho, že Jaroslav J. (žalobce) o své újmě vyplácel před 23. lednem 1928, tedy před podáním návrhu o snížení na soud, alimenty nižší než smírem byly určeny, soud žadateli nevyhověl a dodatečné schválení neudělil, neboť bylo věci Jaroslava J-a, aby, když nastaly okolnosti podmiňující dle doložky smíru z 4. prosince 1922 snížení alimentů, soud o poměrné snížení žádal (§ 19 obč. zák.), a nikoli samovolně alimenty snižoval«. Nelze však přehlížeti, že tu jde o usnesení, jímž opatrovnický soud, posoudiv nově se utvářivší poměry, podle ustanovení § 142 druhý odstavec obč. zák. nehledě k dřívější dohodě rodičů a ke svému schválení této dohody vydal v zájmu dětí n o v é nařízení, a to ovšem jen s účinností pro čas budoucí, nikoli také pro dobu již uplynulší před podáním návrhu. Vykládajíce v souzeném případě obsah smíru ze dne 4. prosince 1922, schváleného bezvýhradně opatrovnickým soudem, a posuzujíce s hlediska § 35 ex. ř. otázku, jaký význam a dosah mělo hledíc k odstavci 9. smíru pro vymáhaný nárok žalovaných dětí podstatné zhoršení majetkových poměrů žalobcových, nastavši po ujednání smíru, nebyly tudíž nižší soudy vázány odchýlným stanoviskem, jež zaujal v odůvodnění svého řečeného usnesení opatrovnický soud v otázce, zda žalobce v době před 23. lednem 1928 byl či nebyl oprávněn platiti vzhledem ke svým zmenšeným příjmům nižší výživné, než bylo určeno smírem. Neobstojí proto ani výtku uplatňovaná dovoláním s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 1 c. ř. s., že jsou rozhodnutí obou nižších soudů zmatečná podle § 477 čís. 6 c. ř. s., ježto prý soudy rozhodovaly o věci, nepatřící na pořad práva, nýbrž do řízení nesporného. Co se týče vyživovacích příspěvků, dospělých po 23. lednu 1928, t. j. po nové jejich úpravě, a vymáhaných žalovanými na základě smíru ze dne 4. prosince 1922 v původní výši 400 Kč bez ohledu na novou úpravu, zanikl vymáhaný nárok co do výše 80 Kč měsíčně zmíněnou novou úpravou, co do ostatních vymáhaných příspěvků pak zaplacením v konaných měsíčních splátkách po 500 Kč, pokud se týče 520 Kč. Pokud jde posléze o otázku započítání dávek placených žalobcem jednak pro jeho rozvedenou manželku, jednak pro žalované děti, uznává dovolání správnost názoru odvolacího soudu, že bylo zasílané výživné ve smyslu § 1416 obč. zák. sčítovati stejně, pokud se týče poměrně jednak na nároky manželky, jednak na nároky dětí, vypočítává však, že i při tomto poměrném sčítování konaných plateb zbývá ve prospěch žalovaných dětí nedoplatek 9.970 Kč 10 h, na který prý žalované v každém případě byly oprávněny vésti exekuci. K tomuto výpočtu nelze však, hledíc k hořejším úvahám přihlížeti, ježto dovolání bere za dobu od března 1925 do ledna 1928, t. j. do doby nové úpravy výživného, za základ svého výpočtu

plnou částku 400 Kč měsíčně, jak byla stanovena ve smíru ze dne 4. prosince 1922, a nedbá okolností, nastavších po tomto smíru a podmiňujících, jak doličeno, poměrné zrušení vymáhaného nároku.

Čís. 11605.

Jmění společnosti utvořené ať podle obchodního zákona (čl. 85 a násl.), ať podle občanského zákona (§§ 1175 a násl), není jměním různým od jmění členů, nýbrž jest jen souhrnem částí jmění jednotlivých společníků.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky pro pojištění silostroje proti poškození, že změnou vlastnictví pojištěného silostroje zaniká pojišťovací poměr, nezanikl pojišťovací poměr tím, že dosavadní spoluvlastník pojištěného silostroje nabyt k němu výhradného vlastnictví.

Také ustanovení pojišťovacích podmínek pro pojištění proti povinnému ručení o zániku pojištění změnou ve vlastnictví pojištěného podniku předpokládá, že podnik přešel do vlastnictví osoby jiné.

Ustanovení pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení majitele silostroje, podle něhož při změně v osobě spolumajitele silostroje jest pojištěním kryt jen spolumajitel včas ohlášený, vztahuje se jen na spolumajitele, který dosud spolumajitelem a pojištěním kryt nebyl a jest osobou různou od osob původních spolumajitelů.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv II 22/31.)

Žalovaný, spolu s Čeňkem E-em jako spolumajitelé nákladního auta ujednali se žalobkyní dvě pojišťovací smlouvy, o pojištění auta proti poškození a o pojištění auta proti povinnému ručení. Dne 27. února 1929 oznámil Čeňk E. žalující pojišťovně, že přestal býti společníkem žalovaného, načež žalující pojišťovna převedla celé pojistky na žalovaného a domáhala se žalobou, o niž tu jde, zaplacení premií z obou pojištěk na žalovaném. Žalovaný namítl, že zrušením společnosti s Čeňkem E-em zanikla i pojišťovací smlouva. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Důvody: Obě strany dovolávají se pojišťovacích podmínek, obsažených v pojišťovacích návrzích a v pojistkách. Závisí tedy rozhodnutí obou rozepří na výkladu těchto podmínek. I.) Pokud jde o smlouvu o pojištění auta proti poškození, stanoví § 8 pojišťovacích podmínek, že změnou vlastnictví zaniká pojišťovací poměr, zůstane-li však pojištěný silostroj i pak v držbě (v úchově) pojistníkově, trvá pojišťovací poměr nadále po dobu držby (úchovy). Žalobkyně vykládá toto ustanovení tak, že se tím míní přechod pojištěné věci s dosavadního vlastníka a původního smluvníka pojišťovací smlouvy na docela nového nabyvatele, osobu na pojišťovací smlouvě nesúčastněnou. To ovšem v souzeném případě není, neboť žalovaný, jeden z původních smluvníků pojišťovací smlouvy, zůstává jediným vlastníkem pojištěného auta a není tu tedy nové třetí osoby na pojišťovací smlouvě nesúčastněné. Proti tomuto restriktivnímu výkladu žalovaný se opírá o doslov pojišťovacích podmínek. Změnou ve vlastnictví zaniká pojišťovací poměr. Vlastníky pojištěného auta a smluvníky pojišťovací smlouvy byli žalovaný a Če-